

NỀN TẢNG CỦA SỰ AN ĐỊNH, PHỒN VINH XÃ HỘI LÀ GIA ĐÌNH TẦM QUAN TRỌNG CỦA GIÁO DỤC GIA ĐÌNH

(Trích từ kinh Thập Thiện Nghiệp Đạo giảng giải tập 19)

Người giảng: Lão Hòa Thượng Tịnh Không

Cẩn dịch: Vọng Tây cư sĩ

Biên tập: Diệu Hiền cư sĩ

Xin chào chư vị đồng tu, chào mọi người!

Tôi hôm qua, chúng tôi tham gia ngày lễ các bà mẹ của Hội Giáo, hoạt động này rất có ý nghĩa. Sau khi trở về, chúng tôi lại tham gia buổi giới thiệu sơ lược của Hội Giáo tại Phật đường lầu năm Cư Sĩ Lâm của chúng ta, cho nên hôm qua cả buổi chiều là tham gia hoạt động của Hội Giáo. Tại rất nhiều khu vực quốc gia hiện nay ngày lễ các bà mẹ đều tổ chức hoạt động này rất long trọng, thực ra mục đích thật sự của nó là nhằm đề xướng đạo hiếu. Hôm qua họ chọn ra mười bà mẹ mẫu mực. Chúng tôi cũng nghe được lời phỏng vấn riêng với từng bà mẹ. Mười bà mẹ này đều là anh hùng ở trong con mắt của con cái các bà, đều là nhân vật vĩ đại, rất tài giỏi, quả thật đã phấn đấu trong đời sống gian khổ vô cùng để nuôi dưỡng con cái nên người, hơn nữa con cái ở trong xã hội đều rất có thành tựu, rất có công hiến. Năm xưa, các bà đời sống vô cùng gian khổ, phần lớn là làm thuê, giúp việc cho người ta, kiếm một chút ít tiền để nuôi dạy con cái, chịu thương chịu khó. Rất đáng tiếc là ở trong trường hợp này không hề nhấn mạnh thêm tầm quan trọng của giáo dục gia đình. Chúng ta biết rằng, cơ sở của thế giới hòa bình, xã hội ổn định là gia đình.

Giáo dục của nhà Nho, bạn muốn hỏi nhà Nho rốt cuộc dạy người ta những điều gì? Chúng ta có thể thấy vô cùng rõ ràng ở trong sách Đại Học, đây là tổng cương lĩnh giáo dục của nhà Nho, là một tác phẩm rất có hệ thống. Mở đầu đã nói rõ ý nghĩa tông chỉ: *“Đại học chi đạo, tại minh minh đức, tại thân dân, tại chí u chí thiện”*. Khổng Lão Phu Tử cả đời dạy học chỉ dạy ba câu này, ba câu này là tổng cương lĩnh của ngài. Từ xưa đến nay có rất nhiều người giảng giải viết sách, nói rất nhiều. Nhưng nếu như chúng ta muốn đem Nho với Phật, thậm chí là lấy kinh điển của tất cả tôn giáo trên thế gian tổng hợp lại để xem, thì chúng ta sẽ thể nghiệm càng sâu sắc hơn đối với ba câu nói này của Phu Tử.

“Minh minh đức”, “minh đức” là danh từ, chữ “minh” phía trước này là động từ. Minh đức, minh là quang minh, minh là trí tuệ. Nhà Nho nói minh đức, nhà Phật nói bản tánh. Nhà Phật nói bản tánh vốn dĩ đầy đủ vô lượng trí tuệ, vô lượng đức tướng. Trí tuệ vô lượng, đức tướng vô lượng chính là “minh đức” mà ở trong sách Đại Học đã nói, đây chính là Phật ở trong đại kinh thường nói: *“Tất cả chúng sanh đều có trí tuệ đức tướng Như Lai”*, cho nên “minh đức” là cái vốn có của chúng ta. Nhưng minh đức vốn có hiện tại không minh rồi, đây chính là “vô minh” mà nhà Phật đã nói. Quý vị phải hiểu

được, vô minh với chân như bản tánh là một không phải hai. Vô minh là chúng ta đã mê bản tánh, đã mê tánh đức, cho nên liền biến thành vô tri. Nhà Nho dạy học dạy điều gì vậy? Dạy “minh minh đức”, hồi phục cái đức sáng của bạn, chữ “minh” đó là động từ. Hồi phục đức sáng chính là nhà Phật gọi là minh tâm kiến tánh. Tâm tánh của chúng ta hiện nay không minh rồi. Phật dạy học là dạy cái này, nhà Nho dạy học cũng dạy cái này.

Tôi hôm qua chúng tôi nghe tiên sinh Thái Nỗ Đình giới thiệu Hồi Giáo, Hồi Giáo sùng kính duy nhất là đức thánh A-la. Họ nói A-la không phải một con người, A-la là tận hư không khắp pháp giới, ở mọi lúc, ở mọi nơi, đâu đâu cũng có ngài, vậy là với chân như tự tánh chúng ta nói là giống nhau, với minh đức mà nhà Nho nói là cùng một ý nghĩa. Cho nên họ cũng nói rất hay, A-la là hóa thân của chân lý. Cho nên bạn nghĩ thử xem, mỗi một tôn giáo tìm về cội nguồn, tuy khác đường nhưng cùng một đích, chỉ là danh xưng không giống nhau thôi, thực ra ý nghĩa đều giống nhau. Đây chính là cái mà nhà Phật gọi là: “*Phương tiện có nhiều cửa*”. Tôn giáo khác nhau có cách nói khác nhau, đó là phương tiện nhiều cửa, cái nói đến chỉ là một sự việc, chỉ một đạo lý, cái đạo lý này chính là chân lý. Nếu như chúng ta đem trí tuệ đức tướng vốn đầy đủ trong tự tánh áp dụng vào trong đời sống thường ngày của chúng ta, xử sự đối nhân tiếp vật, đây chính là “*thân dân*”.

“*Chỉ ư chí thiện*” là phải làm đến tận thiện tận mỹ. Đời sống của chúng ta tương ứng với tánh đức, chúng ta thường ngày làm việc cũng tương ứng với tánh đức, xử sự đối nhân tiếp vật từng li từng tí không có gì mà không tương ứng với tánh đức, đó gọi là “*chỉ ư chí thiện*”. Cho nên cái đạo lớn mà thánh hiền thế xuất thế gian nói đều là giống nhau, đáng tiếc chúng ta mê chứ không giác, chúng ta chưa làm được, chỉ nói suông thì không được, nhất định phải làm được, phải bắt đầu làm từ bản thân chúng ta. Hồi giáo không có mời tôi đi giảng kinh, nếu họ mời tôi giảng kinh, tôi sẽ làm nên tấm gương cho họ thấy. Vào giáo đường của họ phải dùng nghi lễ của họ, nhập gia tùy tục. Chúng ta phải dùng lòng tôn kính nhất để kính chào đức A-la. Đây là gì vậy? Đây là “*minh đức, thân dân*”, chúng ta thực hiện “*minh minh đức*”. Đạo lý như nhau, khi đến Phật đường, nhất định phải kính chào trước Phật. Chúng ta vào giáo đường Cơ Đốc, giáo đường Thiên Chúa, nhất định phải kính chào trước thập tự giá Jesu, kính chào trước Thánh Mẫu, với chúng ta kính chào trước chư Phật Như Lai là giống nhau, không hai không khác, Vậy mới gọi là thực hiện đích thực. Phải có người dẫn đầu, phải nghiêm túc mà học tập. Tổng tiêu đề giảng kinh hồng pháp các nơi trên thế giới ngày nay của chúng ta là: “*Học vi nhân sư, hành vi thế phạm*”, hành vi, cách làm của chúng ta phải làm nên một tấm gương tốt cho người thế gian, nhất định phải làm, không làm không được. Miệng nói mà không làm được thì không có ai chịu tin bạn, rất khó thu được hiệu quả giáo dục. Chúng ta nhìn thấy trong kinh điển, Thế Tôn Phật Thích-ca-mâu-ni năm xưa ở trong thế gian này thị hiện làm Phật, giáo hóa chúng sanh, bên cạnh ngài, chúng ta ở trong kinh điển thường hay xem thấy học trò của ngài có 1250 người, đây là học

trò xuất gia. Học trò tại gia, quốc vương, đại thần, trưởng giả, cư sĩ số lượng nhiều hơn, ở trong đây có rất nhiều người đều là chư Phật Như lai, pháp thân đại sĩ hóa thân đến. Đến làm gì vậy? Phật thuyết pháp, họ biểu diễn, thật sự là người xướng kẻ họa, xướng họa đều hay. Giáo hóa chúng sanh như vậy mới giúp chúng sanh mê hoặc điên đảo ở trong thế gian này tỉnh ngộ. Điều này ở trên hội Pháp Hoa Phật cũng nói ra rồi, những đệ tử này đều là chư Phật tái lai. Xá Lợi Phất, Mục Kiền Liên trong kiếp lâu xa đã thành Phật rồi; Địa Tạng, Văn thù, Phổ Hiền đều là cổ Phật tái lai, họ đảm nhiệm vai trò biểu diễn; Thích-ca-mâu-ni Phật giải thuyết. Các bạn thử xem vở kịch này diễn rất thành công.

Chúng ta hằng ngày nghiên cứu kinh giáo đều không hề nhìn ra được, không biết tự mình phải nên làm như thế nào. Tôi thường hay khuyến khích đồng tu, thử xem người hiện đại, họ bị căn bệnh gì? Chúng ta phải làm thế nào giúp đỡ họ? Người hiện nay mê, chúng ta phải dùng giác ngộ để giúp họ. Người hiện nay tà tư tà kiến, chúng ta phải dùng chánh tri chánh kiến giúp đỡ họ. Người hiện nay thân tâm ô nhiễm nghiêm trọng, chúng ta dùng thanh tịnh để giúp đỡ họ. Bản thân chúng ta nhất định phải thường trú ở trong “giác chánh tịnh”, quan sát sai lầm của chúng sanh, làm nên tấm gương cho họ xem. Ví dụ ngày nay trên thế giới này, người người đều đang tranh danh đoạt lợi, đây là mê, đây là tà, đây là nhiễm. Chúng ta phải làm nên tấm gương gì vậy? Chúng ta xả bỏ tất cả danh lợi, làm cho họ thấy. Cuối đời nhà Thanh, Án Quang đại sư đã làm một tấm gương. Án Quang đại sư thường hay nói với người: *“Tôi, trên không một miếng ngói che mưa, dưới không mảnh đất cắm dùi, tôi cũng không sợ chết”*, không có gì cả. Người thế gian thứ gì cũng muốn tranh, ngài triệt để buông xả. Người làm tấm gương sớm nhất là Phật Thích-ca-mâu-ni. Phật Thích-ca-mâu-ni mọi thứ đều có cả, nhưng ngài xả bỏ toàn bộ, sống đời sống ba y một bát, tối ngủ dưới gốc cây, trải qua đời sống như vậy, buông xả triệt để, nói cho mọi người biết là không tranh, thế gian cái gì cũng là giả, xả sạch danh vọng lợi dưỡng, làm tấm gương cho chúng ta thấy, chúng ta phải thật sự thể hội được từ chỗ này.

Hiện nay người thế gian bất hiếu với cha mẹ, chúng ta phải đặc biệt làm nên tấm gương hiếu kính cha mẹ cho họ thấy. Ngày nay người thế gian bất kính với thầy cô, không biết tôn sư trọng đạo, chúng ta phải làm gương, niệm niệm không quên ơn đức của thầy cô. Người hiện nay là vong ơn bội nghĩa, chúng ta phải làm nên tấm gương biết ơn báo ơn, đây là giáo dục. Chúng ta ở trong giảng đường đem chân dung của thầy cô treo lên, chúng ta niệm niệm không quên thầy cô. Chúng tôi ở trong phòng học cúng dường chân dung Trường thư viện Hàn là biết ơn báo ơn, cho nên người ta thấy phòng học này của chúng tôi không giống như phòng học phổ thông. Hiện nay người thế gian không biết mình có lỗi lầm, cho dù biết rồi cũng không chịu hối cải. Tại sao vậy? Vấn đề si diện. Sai rồi! Cổ nhân nói rất hay: *“Con người không phải thánh hiền thì ai mà không có lỗi? Lỗi mà có thể sửa đổi thì là đại thiện vậy”*. Bạn có lỗi lầm, bạn chịu sửa đổi, thì chư Phật hộ niệm, thiên long tán thán. Bạn không chịu sửa lỗi, thế là bạn xong

rồi, bạn không được cứu, bạn không biết sám hối. Điểm này Giáo Hoàng thiên chúa giáo đã làm nên một tấm gương cho người thiên hạ thấy. Mấy tháng trước chúng ta đọc thấy hai bài văn ở trên báo Singapore, Giáo Hoàng đã sám hối với người trên toàn thế giới, 1000 năm trước đây họ đã làm sai rồi, đặc biệt là đối với những tôn giáo khác kỳ thị, không thể khoan dung, ông mong Thượng Đế tha thứ. Ở trong 2000 năm, thời đại này, họ muốn sửa lỗi, muốn đối xử bình đẳng, giao lưu lẫn nhau với những tôn giáo khác. Thật tuyệt vời, xứng đáng là lãnh tụ của thế giới, dũng cảm sửa đổi.

Nền tảng của sự hòa bình, ổn định, phồn vinh, hưng vượng của xã hội, hạnh phúc của nhân dân là gia đình. Hạt nhân cơ sở của gia đình là vợ chồng. Vợ chồng hòa hợp, thiên hạ liền thái bình. Vợ chồng bất hòa, xã hội sẽ có tai nạn, thế giới sẽ không thái bình. Bạn nói cái quan hệ đó bao lớn? Cho nên chúng tôi thường nói xã hội ổn định hoàn bình là gởi gắm vào giáo dục. Giáo dục có bốn loại: giáo dục gia đình, giáo dục nhà trường, giáo dục xã hội, giáo dục tôn giáo. Bốn loại giáo dục này làm tốt thì hòa bình, ổn định, hạnh phúc liền hiện thực ngay. Ngày nay xã hội loạn như vậy, nguyên nhân do đâu vậy? Giáo dục thất bại triệt để rồi!

Nhà Nho dạy chúng ta cách vật, trí tri, thành ý, chánh tâm, tu thân, tề gia, trị quốc, bình thiên hạ. “Bình thiên hạ” dùng cách nói hiện nay mà nói là thiên hạ thái bình, chúng ta ngày nay gọi là thế giới hòa bình. Cho nên ngài nói ở trong tổng kết: “*Tự thiên tử dĩ chí ư thứ nhân, nhất thị giai dĩ tu thân vi bản*”. Thành ý, chánh tâm chính là “minh minh đức”. Phương pháp của “minh minh đức” là ở “cách vật, trí tri”. “Cách vật” chính là nhà Phật gọi là đoạn phiền não chướng, “trí tri” chính là phá sở tri chướng, cho nên tập khí phiền não của chúng ta nhất định phải đoạn thì mới có thể cứu được mình, mới có thể giúp đỡ chúng sanh khổ nạn trong thế gian này. Người giác ngộ và người mê hoặc dụng tâm không giống nhau. Người giác ngộ niệm niệm vì tất cả chúng sanh, không hề nghĩ đến bản thân; người mê mỗi niệm nghĩ về chính mình mà không để ý chúng sanh, mê ngộ khác biệt là ở chỗ này. Chúng ta thấy thế xuất thế gian hầu như không có vị thánh nhân nào không chú trọng giáo dục gia đình. Nho nói nhiều, Phật cũng nói rất nhiều. Chúng ta thử xem kinh điển của những tôn giáo khác cũng đều nói không ít. Giáo dục gia đình là gốc. Nho, Phật nói hiểu, chân thật đạt đến cứu cách viên mãn. Chúng ta nên tỉ mỉ mà thể hội, nhằm thúc đẩy đạo hiểu.

Đạo hiểu thực hiện chính là thập thiện nghiệp. Phật dạy chúng ta “tịnh nghiệp tam phước”, đó là căn bản tu học của nhà Phật. Điều thứ nhất: “*Hiếu dưỡng phụ mẫu, phụng sự sư trưởng, từ tâm bất sát, tu thập thiện nghiệp*”. Hay nói cách khác, hiếu thân, tôn sư, từ bi đều là thực hiện trong thập thiện nghiệp. Nếu như không tu thập thiện, phần trước đều là rỗng tuếch, đều là khẩu hiệu trống không mà thôi, nhất định phải thực hiện. Thực hiện chính là phải tu thập thiện. Nhưng thập thiện không chỉ có Phật nói, mà tất cả tôn giáo đều nói, nhà Nho cũng nói. Từ đó cho thấy, thập thiện là môn học chung của thánh nhân thế xuất thế gian dạy học. Chúng ta phải nghiêm túc tu học, đặt nền tảng cho pháp xuất thế gian, dứt khoát không được phép lơ là.

Tốt rồi hôm nay thời gian đã hết. A Di Đà Phật!